

Alternatif cezaevi yönetmeliği

Ceyhan Özel Tıp Cezaevi'nin Sıyısı Tutuklu ve Hükümlüleri: "Cezaevindeki sorunlar kendine insanım diyen tüm kişi ve kuruluşların sorunlarıdır. Antidemokratik uygulamaların ancak tüm ilerici kesimlerin ortak mücadelesiyle boşa çıkarılacağına inanıyoruz." (Sayfa: 13)

SİYASİ HABER VE YORUM GAZETESİ

adımlar

26 ŞUBAT-11 MART 1989

5

1500 lira

26 Mart Yerel Seçimlerinde

ÜLKEDE VE YEREL YÖNETİMLERDE DEMOKRASİ

Merkezi kurumların yetkilerinin azaltılması, yerel yönetimlerin yetki ve olanaklarının artırılması, yerel yönetim fikrinin daha alt düzeylerde de gerçekleşmesi çeşitli halk girişimlerinin yerel yönetimlere katılımını sağlayacak araç ve mekanizmalar önerilmesi demokrasi mücadelesinin kitleselleşmesine de katkıda bulunacaktır.

Yığılan yerel sorunlara karşı

Konut, arsa, çevre korunması, ulaşım, halk sağlığı gibi konularda gerçekçi çözümler geliştirilmelidir.

► İNTİHAR MI, CİNAYET Mİ?

Yozgat'da er olarak askerlik görevini yapan Hakan Yamanel'in cesedi, "intihar etti" diye ailesine verildi. (Sayfa: 5)

► SENDİKAL DEMOKRASİ VE SENDİKAL BİRLİK

Kuruluşunun 22. yıldönümünde, DİSK'in deneyimi ışığında, dokuz eski sendikacı, sendikal birlik ve sendikal demokrasiyi tartıştı. (Sayfa: 7)

► 10. YIL DÖNÜMÜNDE İRAN DEVRİMİ

TUDEH üyesi Muhammedî, İran devriminin 10. yılını değerlendirdi. "Şah rejiminin durduramadığı halkı, Humeyni rejimi de durduramayacaktır." (Sayfa: 14)

► 8 MART'TA KADINLARIN 1989 GÜNDEMİ

8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü'nde, kadın dernekleri, çevreleri ve dergileri kadınların gündemindeki sorunları tartıştı. (Sayfa: 18)

YEREL SEÇİMLER VE SOL

Yerel demokrasi anlayışının, halkın katılımı fikrinin bir çarpıda yaşama geçmeyeceği açıktır. Ama sol güçlerin bu seçimlerde bu konuları tartışmasını sağlamaları, açtıkları ki, bu süreci hızlandıracaktır.

Yerel seçimler yaklaşıyor. Demokrasi mücadelesi açısından bu seçimler ne getirtilir? Sol güçler bu seçimlerde nasıl yapabilir? Politik gelişmelerle nasıl etkileşimlidir?

ANAP yerel seçimlerde elide bir ilk olur oranın kuramı amacıyor. Bu oy oranı ama antideмократик seçim yasası sayesinde parlamentoda çoğunluğu sağlamıştı. Oy oranı kurduğunda her 1992'ye kadar itidarda kalmış, hem de cumhurbaşkanı belirlene hakları görevlerini olacaktı düşündü. Her hükümeti, hem de belediyelerin çoğunluğu elde bulundurma, ANAP'a oldukça önemli sağlıyor.

SHP'nin amacı, yerel seçimlerden birinci parti olarak çıkmaktır. Bu durumda parlamentoda seçimlerin yenilmesi olduğu ortaya çıkabilir, SHP'ye itidat yolu sağlanabilir, diye düşünüyordu. Böyle bir sonuç, cumhurbaşkanı seçimi de doğrulanı etkileyecekti.

SHR, bütün bu sonucu, oltu, sorular, birçok alternatif yaklaşımlar geliştirdi halka sunmakla, ANAP'ın başarısızlıklarına, yanlış ve etkilerini dayandırmak istiyordu.

SHP'nin, demokratikleşmenin temel sorunlarına buğünden doğdu elide sınırlı, demokratik güçlerin aktif iştirakini savunmak yerine, demokratik olan kendisinin iştirak etmesiyle gerçekleştireceğini öne sürdü, dolayısıyla parti tutumunu koyulardır anlayış geliştirilirdi. Ama bu, demokratik savunma adayların seçimlere katılan partiler arasında en çok iki sosyal demokrat partide yoğunlaşmış görmez-

likten gelmeyi getirmeliydi.

Yerel seçimler ANAP hükümetine karşı bir güven oylamasına dönüşürken SHP gibi DYP'nin de amacıydı. DYP'de başını yola olarak daha çok ANAP'ı eleştirmeyi amaçlıyordu. Bu parti yerel seçimlerde üçüncü birinci partisi olarak çıkmayı umuyor.

12 Eylül'de, geleneksel devletçilikten çevrelerin amacı ise, yerel seçimlerden, politik iştirak için kendilerini her zaman iliyacı olduğunu göstererek bir sonuç çıkmıştı. Ne Ozal'ın cumhurbaşkanlığına, ne de SHP'ye iktidarı yoluma açık sonuçları onları işine çekti. Bizce gerek Ozal ve ekibi, gerekse SHP yönetimi, cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ve demokratikleşmenin temel sorunlarında bütün partilerin, bütün politik gelişmelerin tartışılması sağlanmasa yolda politik birlik benimsedikleri durumda, bundan yalnızca 12 Eylül'cülük yararlanacaktır.

Her düzeyde demokrasi

Bizce yerel seçimler, demokratik sorununu, yakıcı demokratik sorunları, demokrasi için diyalog ve iştirak, matkabak anlayışını güncelleme içinde bir işle, güçlü olduğu önemli olmaktadır. Ona bu önemli kazandırmak da, sol güçlerin rolüne bağlıdır.

Mevcut antideмократик uygulamaları, işkencileri, Kürt halkına uygulanan baskıları, politik tutuklamaları ve koymutlamaları, cezalandırma işkencisi duyuyumaları protesto edilmeli, 14-142-163'ün kaldırılması, komünistlerin kurulumlarını serbest bırakılması, sendikali kıstaslarını kaldır-

ılması demokratik bir anlayışın savunulması amaçları olarak sol güçlerin etkinlikleriyle gerçekleştirilebilir. Bu sorunların yalnızca sol güçleri değil, bütün toplumu doğrudan ilgilendirdiği, bunların çözülmesi toplumsal gelişimin temel gereksinimi olduğu ortaya konmalıdır. Bu bağlamda, özellikle siyasi politik tartışmanın önümü bir içerik kazanması sağlanabilir.

Bunun için, ikinci olarak, yerel seçimlerde yerel demokrasi fikrinin geliştirilmesi için mücadele edilmelidir. Yerel demokrasi fikrinin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması, bunun için alternatif önerilerin gündeme getirilmesi, bu süreçte emekçilerin katılımını desteklemesi sol güçlerin özel bir misyonu olarak kabul edilmelidir.

Merkezi kurumlarda yetkililerin azaltılması, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, yerel yönetimlerin artırılması ve yerel yönetim fikrinin daha alt düzeylerde de gerçekleştirilmesi istemlerinin ön sürülmesi, gerek bireylerin, gerek sendikali, ekolojik vb. hareketlerin ve çeşitli halk örgütlerinin yerel yönetimlere katılımını sağlayacak araç ve mekanizmaları oluşturması, kanalizasyon, konut, arazi, ulaşım hak sağlama, çevre kurumları gibi konularda gerçekçi çözümler geliştirilmesi demokrasi mücadelesinin gerçekleştirilmesine de katkıda bulunacaktır. Bu konulara nasıl yaklaşıldığı, olumlu bir programa sahip olduğu bilmesi, adayların desteklenip desteklenmeyeceğinin ölçütü olabilir.

ANAP'ın belediye başkanları halkın katılımı sorununu gündeme aldıkları için değerlendirilmeli. Fonların nasıl kullanıldığı konusunda halkın den-

timi fikri gündeme getirilebilir. Gönüllü projelerle göz boyama taktiği, bu taktiklin etkili olmasına yol açan sosyal-politik konulara sunulmalıdır.

Önerilen alternatif projelerinde öncelikli olanlar, bunlara finansman kaynağı olarak da gösterilmelidir. Bu bağlamda, özellikle siyasi tartışmaların arcamalarını azaltılması, savunma için yeterli bir düzeyde indirilmesi, bunlarla birlikte dış borç ödemelerini bir ölçüde azaltılması önerileri gündeme getirilmelidir.

Yerel demokrasi anlayışının, halkın katılımı fikrinin bir çarpıda yaşama geçmeyeceği açıktır. Ama sol güçlerin bu seçimlerde bu konuları tartışmasını sağlamaları, açtıkları ki, bu süreci hızlandıracaktır.

Oztürk, önümüzdeki yerel seçimler, sol güçlerin yerel seçimlerde birlikte davranmasıdır. Ülkede çapında sol güçlerin merkezi düzeyde iştirakini sağlama için bir takım hareketler, bunların yapıp közümleri sunan bir politik konulu olarak komyalar için bir olacaktır.

Birlikte davranma

Bütün gerçekleştirmenin en iyi yolu sol güçlerin yerel seçimlerde birlikte davranmasıdır. Ülkede çapında sol güçlerin merkezi düzeyde iştirakini sağlama için bir takım hareketler, bunların yapıp közümleri sunan bir politik konulu olarak komyalar için bir olacaktır.

Yerel düzeyde oldukça olduğu kadar genel sol güçler biraraya gelecek, seçimlerde ne yapacaklarına birlikte karar verebilirler. Önemli olan

birlikte karar verip uygulamaktır. Her somut durumda erdaktı koşullara uygun bir politika satanabilir. Bir yerde SHP'yi, başka bir yerde DSP'yi daha başlıca aday, hatta DYP'yi destekleyebilir. Sol olarak ortak adayları çıkarılabilir. Bu ancak çevre belediye, küçük birimler de yapılar olacaktır. Doğru ve Güneydoğu Anadolu'da kimi yerlerde başlıca adayların gösterilip desteklenmesinin büyük politik önemi vardır. Kimi yerlerde DYP, SHP, DSP ya da bunlardan ikisi arasında matkabak sağlanabilir.

Ama sol önemli olan her durumda sol güçler ama bir iştirakini ortaya konması, bu yolla sol potansiyelin bir bütün olarak harekete geçirilebilir.

Sosyal-demokrat ve Marksist sol güçlerin bu yerel seçimlerde birbirlerine karşı uygarca bir yaklaşım geliştirmesi sağlanabilir, bu önemli bir kazanım olacaktır.

Sol güçler çok eşitli durumdur. Komünist partisi yasadır, Sosyalist Parti ve Yeşiller Partisi yerel seçimlere katılmıyor, çok sayıda devrimci, Marksist politika ya hükümeti, ya tutuklu ya da politik gözetimindedir. Birçok sözcüme olduğu gibi eşitlikte daha da artıyor. Sol derpler artan bir baskı altında.

Ama gene de yerel demokrasi, yerel yönetimlerde üzerinde gerekeni halk yararlanabilir çevreler. Sosyal Demokrat, Bilim ve Çevre, Etnik dergileri, Cumhuriyet gazetesinin sayfaları bunları kuruyor. Umalım ki, yerel seçimler de bir başka kazanım olsun.

acimilari

TBKP - FKP GÖRÜŞMESİ

► Mehmet Karaca başkanlığındaki TBKP delegasyonu ile Maxine Grunetz başkanlığındaki FKP delegasyonu arasındaki görüşmelerde Türkiye'nin demokratikleşmesini ve Türkiye-AT ilişkileri ele aldılar.

Fransız Komünist Partisi'nin daireleri üzerine Genel Başkan Yurum Mehmet Karaca başkanlığında Paris'e gelen bir Türkiye Birlik Komünist Partisi delegasyonu, Politik Büro üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri Maxine Grunetz başkanlığındaki Fransız Komünist Partisi delegasyonu ile görüşmelerde bulundu.

9-10 Şubat günlerinde yapılan görüşmelerde Saray-Kutla ve tüm politik tutuklulara serbest bırakılması ve Türkiye'nin demokratikleşmesini yönünde gerçekleştirilecek uluslararası dayanışma üzerinde duruldu. Görüşmelerin diğer önemli bir konusu da Avrupa'nın bütünleşmesi süreci içinde Türkiye-AT ilişkileri oldu. Her iki delegasyon bu konudaki görüşmeler katında kendi görüş ve yaklaşımlarını açıkladı.

Türkiye bölgeli durumun gelişmelerinde bölgeleştiren TBKP delegasyonu, Türkiye'nin demokratik-

leşme ve toplumlaştırma konusunda kararlı olduğunu vurgulayarak "Caharlarımız Türkiye'deki yolsuzcuları Saray-Kutla ve tüm politik tutuklular serbest bırakılmalı, böylece haklar davalara ve diyaloga suçunda koymutlamaları son verilmesi" kadar, ilave olarak politik örgütler için olanak verileceği kadar gitmek üzere devam edecekleri" dedi.

FKP delegasyonu görüşmelerin bitiminde sempati ve selamların Saray ve Kutla'ya iletilmesi diğindi bulundu.

FKP delegasyonu daha sonra Paris yakınlarındaki La Courneuve Belediyesindeki ziyaret etti. Bu ziyaret Fransız parti aydınları arasında olan belediye seçimlerinde öncüne denk düşmüştü. Hızlı bir rasyatıyla hem Fransız'da hem de Türkiye'de yürütülen uluslararası dayanışma önemi üzerinde durdu. Fransız Komünist Partisi'nin bu konuda gösterdiği cabaları büyük değer verdiklerini belirtti. Maxine

Grunetz, Fransız Komünist Partisi'nin dayanışma çalışmalarını Fransız'da ve Dünya'da daha geniş ölçekte gerçekleştirmesini ve öteki dergileri, Cumhuriyet gazetesinin sayfaları bunları kuruyor. Umalım ki, yerel seçimler de bir başka kazanım olsun.

La Courneuve Belediyesi 1977'den beri Belediyeli Başkan komünistler ve komünistlerin ağırlıklı olduğu bir sol koalisyon tarafından yönetilmektedir. Belediyeli Başkan James Maron, "FKP delegasyonuna önümüzdeki seçimlerde de çoğunluğu kazananlardan bir katkısı olmasını belirtti, yerel yönetim camiasına, yönetimleri hakkında bilgileri ve belediye başkanları ile belediye başkanları arasında bir dayanışma kurulmasını istedi."

La Courneuve Belediyesi 1977'den beri Belediyeli Başkan komünistler ve komünistlerin ağırlıklı olduğu bir sol koalisyon tarafından yönetilmektedir. Belediyeli Başkan James Maron, "FKP delegasyonuna önümüzdeki seçimlerde de çoğunluğu kazananlardan bir katkısı olmasını belirtti, yerel yönetim camiasına, yönetimleri hakkında bilgileri ve belediye başkanları arasında bir dayanışma kurulmasını istedi."

İşkenceye karşı uluslararası sözleşmenin gölgesi altında

GÖZALTİ KARANLIĞI

Savunma hakkı herkese gereklidir. Özetlikte, düşünce ve inançları nedeniyle özgürlüğünden koparıp önce yoksulluğa katılmak zorunda bırakılanlar... Bizim insanlarımız da örgürce düşünür örgütlenebilir, çağdaş savunma güvencilerinden eksiksiz yararlanırlardır.

■ Güney Dış

A nımsanacağı gibi Nihat Sarıoğlu ve Haydar Kurlu, 16 Kasım 1988'de Türkiye'ye geldiler. Karşılaştıkları ve avukatlarıyla konuşmalarına, açığın emniyetlilerinden (her inmez gücü) bakılarak, Ankara Sıvalı Polis Bureau'na götürüldüler. Yargıç kararnı dayanımları zorunlu yalınlıkları tam on dokuz gün sürdü. Bu süre içinde gazete verilmedi, kitap okumadılar, yurtdışından gelirdi. Gün boyunca gıncıncı belon ve demir zincirler arasında önce on dokuz gün boyunca, yalnız sorgulanırdı.

Türkiye'de bu işleyiş olağan sayılır. Soruşturma ve yargılama sürecinde görev alan tüm organlara, hazırlı soruşturmasını gizli olduğu savlanır. Konuşmaları kişi, daha ileri başında, yasayla etkilenir. Baskıca hiçbir zorlama edilmez bile, salt bu koşullar içine itilmek, başı başına işkence. Avukatıyla konuşmadın, kişi kendisini nasıl savunacak? Haklarını, yasaları, kanunları kimden öğrenecek? Bir yakınlama olursa, kime, nasıl iletice?

İnsan sorular, çağdaş gelişmeler gözlerini kapayan kimi hukukcuları bile ilgilendirir. Ancak, işlemler delillerinden gördükleri gibi yurtdışında. Yasal dayanak bulamayan gıncılığın ardından denetimci geliyor. Korku toplumun temelileri böyle oluyordu.

Tatulluk özavnevi gönderilen her iki genel sekreter, Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na bu detayları dileceklerdi, gözaltından geçen on dokuz gün boyunca, ne tür insanlık dışı yöntemlerle karşılaşılmışları açıkladılar. "Çirçiplik, suçluluk, başı suçlu suçlu su altında tutuldukların, hıyalarların sıkıldığını, pence-renden atılma baskı altında geçirdiği anlaşılmaz zorlandıklarını, gece gündüz uyutmadın sandalye üzerine oturtulduklarını, sorgulanırdılar, anlaşılmaz belgininlemler tekmelemler yurtdışından, elleri arkadan bağlanıp cezaevleri, okulları, vıcıklarına cengizle verildiği" bildirdiler.

Sonuç ne oldu? İşkence sanıklarının dinlenmez. Adli Tip uzmanların raporlarıyla yetinen Yemimihalle Cumhuriyet Savcılığı, "Maddi ve ırbı bulguların, ehli bılırlığı mütalası ve bu hususta elde edilen bılığ ve belgelerin değerlendirilmesi sonucu, müşteklilerin Emniyet Müdürlüğü'nde nezaret altında kaldıkları süre içinde, kendilerine, görevlilerce kötü muamele yapıldığını ilkin bir delil ve emare bulunmadığını, diğer haklarında kamu adına takibat ıcrasına mahul olmadıklarını" karar verdi. Ankara Altındağ 1. Adaylar Ceza Mahkemesi'ne yapılan ıtırza da, dosya üzerinde yürütülen inceleme sonuçunda kesin olarak reddedildi. İşkence soruşturmasını çıkorek tüm k hukuk yolları kapandı mı oldu.

Konu, şu gündüz Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na iletilen mektuplerde. Birleşik Yürütme yöntemi iletilen uluslararası organların çoğunluğu sunulan hukuksal tartışma, daha önce günlük basın yoluyla kamuoyuna duyurulmuştu. Ancak, "haber" düzeyinde kalan yayımlar, bu çok önemli konunun üzerine anlaşılmaması olarak verildi. Savunmaları grubuna kararnı Avrupa İHH'ya gönderilen dilekçelerin bir özetini yan sunularında sunuyordu. Görüldüğü gibi, tartışma Sarıoğlu-Kurlu soruna odaklanıyordu. Türkiye'nin hazırlı soruşturmasını yöntemlerini uluslararası güvenciler karşısında, ıtırza tartışılacak geniş bir boyut kazanmıştı. Türkiye olumlu sonucu ulaşabilir, Türkiye'nin sorulması aşkılıklarının değıştirilmesi, yasaların yenilenmesi gerekirdi.

Dilekçenin sonuç bölümünde belirtildiği gibi, bireysel savunmanın amacı şöyle sayılıyor:

- "Hukuka aykırı işlemler dizeleleri içinde insan hakları ihallerinin sapırmaması,
- İşkence son verilmeli,
- İşkencecilerin bulunup yargılanması,
- Çağdaş Sicilleri uygun, işkenceye karşı vermenin, insan hakları sözleşmelerine karşı düşünce soruşturması ve savunma yöntemlerinin gerçekleştirilmesi"

Hic kusku yok ki, böyle bir sonuç, tüm yurttarları ilkin önem tapmaktı.

Savunma hakkı, herkese gereklidir.

der. Özetlikte, düşünce ve inançları nedeniyle özgürlüğünden koparıp önce yoksulluğa katılmak zorunda bırakılanlar... Bizim insanlarımız da örgürce düşünür örgütlenebilir, çağdaş savunma güvencilerinden eksiksiz yararlanırlardır.

muz da özgürce düşünür örgütlenebilir, çağdaş savunma güvencilerinden eksiksiz yararlanırlardır. □

SÖZLEŞME İHLALININ TARTIŞILMASI

TBKP

Başkan Nihat Sarıoğlu ve Genel Sekreter Haydar Kurlu'nun Savcılık'a yaptıkları başvuru ve Ağır Ceza Mahkemesi'ne yöneltilen ıtırzaların reddedilmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3, 5/1-a, 5/1-c, 5/3, 5/4, 6/3-d, 6/3-d, 9/1, 10, 14 maddelerinin aynı ayrı ve birlikte ihlali olduğu, hukukalemlerinden belirtildi. Sarıoğlu ve Kurlu'nun avukatları Güney Dış, Eryen Sanal, Sibel Uzel ve Necis Ferit tarafından hazırlanp Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na gönderilen dilekçenin Sözleşme İhlalinin Tartışılması başlıklı bölümünde, konuya ilginli olarak, özetle şu görüşlere yer veriliyor:

"Müvekkillerimiz Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde sorgulanırdılar ve 16 gün içinde işkence yapılmıştır. Bu konudaki şikayetlerinin her türlü hak, ıbbi ve teknik olanaklar kullanılıp gerekçe aydınlatılması çıkarılmadın reddedilmesi ve soruşturması yer olmadığna karar verilmesi sonuçta işkenceyi ve işkencecileri özendiren bir karar olmaktadır. Böylelikle güvencesi bir işleyiş ilkin işkencinin kurumculuğu olanlaştırmaması önlemek imkansızdır. Bu nedenle yoksulluğa katılmak ve ceza İHH'S'nin 3. maddesine aykırı düşmektedir.

2- İHH'S'nin 5. maddesine göre yetkili yargı karar olmaksın, kimse özgürlüğünden yoksun bırakılmaz. Aynı maddenin 1-e bendine göre uçak karşılaya güvenliğin görevlilerin yetkisi, müvekkillerimiz alıp yargıya önüne çıkarmakla sınırlıdır.

3- TC Anayasası'nın 19. maddesine göre de bu durum müvekkillerimizin dehal, on günde 48 saat içinde yargı önüne çıkarılmaları gerektiriyordu.

"Toplu suçlarda bu süre 15 güne kadar uzatılabilir, ancak iki kişiyle toplu suç da suçluların azımlenmeyeceğinden, müvekkillerimizin hukuk dup, insan haklarına aykırı bir uygulama karşısında aldıkları ıkrar. An İHH'S'nin 5/1-a maddesi müvekkillerimizin 19 gün süreyle yargı karar olmaksın hapsetilmesi, emniyette nezarete bulundurulmaları pohluya ihlal edilmektedir.

4- Müvekkillerimiz hemen en geç ırtesi gün yargı önüne çıkarılmadıkları için, acil bir mahdalle henüz özgürlüklerinin günün kırkdamıkmazı kefiyle suçta uygulanması maruz kalmaktadır. Böylece 5/1-c maddesine aykırıdır.

5- İHH'S'nin 5. maddesinin ihlali işkence altında sorgulama amacıyla yonik bulundurulmanın sözleşme'nin 5/1-a ve 5/1-c maddeleri 3. maddede birlikte ihlal edilmiştir.

6- Gözetim altına alınma yargı kararına dayalı bir işlen olmadıkça, insanı yasaların göre yargı önüne ıleceklerce bir ıtırza yöntemi de bulunmamaktadır.

Kaldı ki madde bu süre içinde kimse ile konuşma rımlamadağın ayrılmıyacağıdır, hatta dilediği yazılabilmek için kağıt ve kalem bile bulunmadığına bılışine güvencesi koymadıkları ıtırza edilmemesi kendisine işkence yapıldığını ııkaycı olmasına mümkün değildir. Bu nedenle İHH'S'nin 5/4. maddesine aykırı diğer uygulamalar sözkonusunda, 5/4. maddesi aykırı 3. maddede birlikte ihlal edilmiştir.

7- TC Anayasası'nın 136. maddesi sunun "Soruşturmanın her aşamasında" savunması edineleceğini vurgulamaktadır.

Bu olayda soruşturmanın en güvencesi dönemindedir, müvekkillerimiz avukatı dehalından yoksun bırakılmadıkları arasında İHH'S'nin 6/3-c maddesi ihlal edilmiştir. Müvekkillerimizin avukatlarıyla ve başka bir yakınlarıyla konuşma rımlamaları ise işkence kolaylığı sağlama ve işkenceye karşı kuvvetli soruşturması önleme amacıyla yonitilmiştir. Bu anlamda sözleşmenin 6/3 ve 6/7-c maddeleri birlikte ihlal edilmiştir.

5- İşkence görmelemleri nedeniyle ııkaycı olan müvekkillerimizin başvuruyla ilgili soruşturma onların ve avukatları bılığı dışında yürütülmü olumsuz sonucu bağlanmıştır. Yemimihalle Cumhuriyet Savcılığı müvekkillerimizin ve avukatlarının hiçbir aşamasına katılmadıkları soruşturma sonucunda, işkence yapılmadığını karar vermiştir. Bu karar Altındağ 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne dosya üzerinden inelenen ilkin olarak olumsuz, işkence soruşturması müvekkillerimizin yoluğunda sonuçlanmış olmaktadır.

Savcılık işkence ırteli bulunmadığına ilişkin devlet memuru düşünceyi tabipemleri raporlarına ıttırmaları, onların tasdikli ile karar vermiştir. Devlet memurlarının işkencecilerle birlikte soruşturmasını tamamladıkları bildirilmeleri karşın diğer müvekkillerimiz ve avukatlarına olanak sağlanıydu bu ilginlemler anlayış yurı içinde ve yurı dışında çağdaş hukukun, tarafsız ve denimsiz uzmanlar yoluyla yapılması (fizik, biyolojik ve psikolojik test araştırmaları ve incelemler sonucunda işkence bulguları sapıtanabilmek için işkencecilerin ne tür yöntemleri kullanırdı) in (tasdinden de müvekkillerimiz işkence uyguladığını (ne kadar ııkaycı denetimle intensin) ancak anlaşılmaktadır.

Bu işleyiş sonucunda verilen yakınlama sonucu karar başvuruımızın temel nedeni olmaktadır. Karar İHH'S'nin 6/3-d maddesinin koparıyılışı Altındağ 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne soruşturma yöntemi, işkence ve işkencecilerin ortaya çıkarılmaması olarak ııkaycıların arasında İHH'S'nin 6/3-d ve 3. maddelerinin ihlali ihlali sonucunu vermiştir.

Nietken kararın kesinleşmesinden sonra da avukatlar TC Adalat Bakanlığının 15.11.1988 günü dilekçeleri ile başvurarak Genel Sekreterlerin Danışkarlar Kurulu'na başvurarak soruşturmasını nehişletmenin gerekli sunmaları. Dr. Inge Lunde ve Dr. Jürgen Orntoft'a muayene ettirilmelemleri ıtelmeleri; ancak bu başvuruyla yarıttası bırakılmı yeni incelemeye gerek görülmüştür.

6- İşkence görme müvekkillerimiz bu konudaki şikayetleri Yemimihalle Cumhuriyet Savcılığı ve Altındağ 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne durumu ııkaycıları ile, Eylemlerinin soruşturma yöntemi, işkence ve işkencecilerin ortaya çıkarılmaması olarak ııkaycıların arasında İHH'S'nin 6/3-d ve 3. maddelerinin ihlali ihlali sonucunu vermiştir.

7- Toplamı yönetenler müvekkillerimizin düşünce ve inançlarını benimsedikleri için, yasalar ve bu kanunlar tarafından kesin düşünce ve inanç özgürlüğü koruyulması, insanlar arasında edilecek edilmemizi. Sunduğumuz gerekçelerle müvekkillerimizin işkence görmelemleri ve işkence soruşturmasını olumsuz sonuçlaması İHH'S'nin 9/1, 10 ve 14. maddelerine doğrudan aykırı olduğu gibi, Sözleşme'nin 3. maddesinde birlikte ihlal anlaşılmaktadır. □

Güney Dış: "Türkiye'nin soruşturmasını ııkaycıların ııkaycıları meali, yasaların yenilenmesi gerektirir."

Kutlu-Sargın davası yeni yaralar aldı

DGM'DE POLİS COPU

Kutlu-Sargın davasını izlemek için Ankara DGM'üne gelen yurtaşların polis tarafından tutulmaları sonucu, çeşitli yerlerinden yaralanan 10 kişi Ankara Tabip Odası'na başvurdu.

TBKP Başkanı Nihat Sargın ve Genel Sekreteri Haydar Kutlu'nun Ankara DGM'de 22 Şubat günü yapılan duruşmaları sonrasında, Ankara Emniyet Müdürlüğü siyasi suça ve çevik kuvvet eklepti, duruşmaya izlemek için gelenleri copladı, tutukladı, yerlerde sürükledi. Duruşmaya izlemek üzere mahkeme önüne gelen 300 kişi, DGM savcısı Nurettin Demirel'in "emriyle" polis tarafından tutulmaları uzaştırdı.

Bu arada, bir önceki duruşma kararına gereğince yazılan yazılara gönderilen yazılar konusunda Haydar Kutlu, Nihat Sargın ve avukatlar gı-

rtirlerini bildirdiler. Ayrıca bir önceki duruşmada reddedilen "görevsizlik" ve "birleştirme" kararlarını yeniden gözden geçirilmesi istendi. Bu isteklerle birlikte, avukatların Nihat Sargın ve Haydar Kutlu'nun serbest bırakılması istekleri de reddedilerek, duruşma 24 Mart 1989 tarihine ertelendi.

Saldırı olayı nasıl oldu?

Duruşmaya izlemek üzere sabah saat 8.3'te mahkeme önüne gelen ve polis tarafından tutulmaları, Ankara Tabip Odası'na başvuran

Kemal İpliktaş, olayı şöyle anlatıyor:

"Siyasi polis ve çevik kuvvet, DGM'ünkundaki Kök Pastanesi'nin önünde kordon oluyordu. Önce, 'aramada basın mensubu ve avukat var mı?' diye soruldu. Olmadığını anımsayan, 'sizi asla burada indiririz' dediler. Bir duruşmaya alınayım diye gittik, izlemek istediğimizi belirttik. Tetkiden duyulan bir emirle DGM Savcısı Nurettin Demirel'in, 'dağın, uzaklaştırmayı emriyle verdiği duydu. Bunun üzerine polis rastgele vurmaya başladı. Ön sırada bayımlar vardı. Yere

düşenlere bile sadistic vurdular. İlk başta 40 kadar çevik kuvvet görevli vardı. Çevik kuvvet emri olan kişi olayların çıkmasını denetledi istedi ama, sivil polis emri olduğu anlaşılar bir başkası ona döndük, 'sen sus, burada yığıl bende dedik ve 'dağın' emri verildi. 11825 ya da numarası bir polisin ise bu işi çok sadistic yaptığını gördük. Kendisini ya anda gökçe teğis edebiliriz."

Olaya tanık olanların anlatılarına göre, duruşmaya girmek üzere gelen avukatlardan Ramiz Öz, Bahri İlelen, Ergin Cimen ve İnci İyibulur'un müdahaleleri üzerine, polis tutulmaları kesiyordu.

Çıkan olaylar üzerine basın mensuplarına açıklama yapan Kemal İpliktaş, daha sonra gözaltına alınmıştı. Gazeteciler basına hazırlanmıştı sırada, polis İpliktaş'ın gözaltına alınması konusunda henüz bir açıklama yapmamıştı.

Polisin saldırısı sırasında yarala-

nın üç kişi, duruşmalarına ağır olmaları dolayısıyla, ATO İnsan Hakları Bülteni yöneticisi doktorlar gözetiminde Ankara Hastanesi'ne götürüldüler. Yaralı 12 kişi içine, avukatları kanalıyla Cumhuriyet Savcılığı'na başvurdular. Cumhuriyet Savcılığı'na Adli Tıp'ın sevk edilen bu kişiler hakkında, yan-bere izlerine ilişkin çeşitli raporlar düzenlendi.

IRAKLI KÜRTLER VE MÜLTECİLİK STATÜSÜ

► İHD İstanbul Şubesi'nin "İraklı Mülteciler Kürtler ve Mültecilik Statüsü" konulu paneli. "Her şey hükümetin iktidarfına bağlı değildir."

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi, 18 Şubat Cumartesi günü Ortaköy Kültür Merkezi'nde "İraklı mülteciler Kürtler ve mültecilik statüsü" konulu bir panel düzenledi.

Paneli İHD avukatlarından Kamber Soprak yönetti. Gazeteci Murat Öztürk, Fak. Bulut Kiriş kamplardaki göçmenlerin anlatılarını, meslekdaşları Fuat Kozkulu'nun cektığı diyalog eylemine, sunulan ilk giriş konusundaki bilgiler verdi. Gazetecilerin üzerinde durdukları en önemli konu, kimyasal silahların Kürtler üzerindeki etkileriydi. Gerek alkemik yetkilerinin, gerekse BLM'lere yapılan saldırıların bu durum onların objektiflerinden ve atarışmalar gözlemlerinden kaçınmıştı. Fuat Kozkulu, "Çocuk ihtiyar ayrımı yapamazsınız bir çoğunun hala gözetili yapılmaktadır, bir kısmı da gözlemleri henüz açılmıyor" derken gerekçeleri bir kez daha dile getirdi. Iraklı mülteciler Kürtlerin kamplardaki sıkışık koşulların anlatılacak için kampları giden Fuat Kozkulu'nun ifofya yazılarak hastaneye kaldırılması belirmek sanırız yeterlidir.

Panelin son konuşmacısı olan Avukat Mehmet Ali Aslan, sorunun hukuki çerçevesi üzerinde durdu. M.A.Aslan ne uluslararası hukuka ne de, iç hukukumuzda "konukluk" diye bir statü bulunduğunu, bu konuda bir ünemin yineliğini, statüsünü bir politika izlediğini anlattı. Aslan, İnsan Hakları Evrensel Beyanname'nin altın alına imza atan Türkiye'nin, her insanın baskı gördüğü ülkeden ayrılarak bir başka ülkeye göçme hakkını tanıdığı ifade ederek, "Bu TBMM'de de onaylanarak, artık bir iç hukuk maddesi konumuna yükselmiştir. Hatta iç hukuk kurallarının da bulunduğu. Bir iç hukuk kararını Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilebilir. Oysa Anayasa'nın imza atılmış uluslararası sözleşmelere göre düzenlene yükümlülüğü vardır" dedi. Mültecilik hakkı garantiye alın Avrupa sözleşmesi imzalanarak Türk hükümetinin bu konuda geleni gören ve mültecilere karşı "isterse alın" kaydının konduğu maddeleri imzalandığını belirten Aslan,

"Ancak bu biraz önce söylediğim anlaşılabilir bir mesele" dedi. Tüm bunların gözetilmesini olmasa halinde bile Türkiye'nin Kürtleri bir kez topraklarına kabul ettilerini belirten Aslan, "Bir kez topraklarınıza kabul ettikten sonra, artık onlara uluslararası sözleşmelerle kazandıkları hakları vermek yükümlülüğüne tasarruflar" dedi. Bu durumda Türk hükümetinin önünde, vatandaşlığa alması, göçmen hakkı tanıması veya mültecilik olarak tanıma seçeneklerinin bulunduğu açıklanan Aslan, "Hükümet 'baharı bekleyelim' havası içinde. Bu süreç zarfında istekleri dışında Iraklı Kürtleri, Irak ya da İran'a gönderilebileceğini besaplarını yapmaktadır. Başbakan'ın açıklamalarından da anlaşılacağı gibi, bu gün 60 bin kadar olan nüfus, beş beş kadar erimek ve bu beş bin kişiyi de vatandaşlığa geçirmek niyetini taşıyorlar" dedi.

Iraklı Kürtlere deş yardımı waad edilen oranlarda gerçekleşmesinden yakınan hükümet çevresinin görüşlerine değinerek, "Türkiye bu insanları mültecilik statüsünü tanımayor. Oysa bu insanları diğer ülkeler yardımıyla ancak BM'e bağlı Mülteciler Yüksek Komiserliği aracılığıyla yapılabilir. Bu kurum, mültecilere direkt olarak yardım yapar. Eğer gerekli görürse hükümete ifofiyar yapı, gerek yardımı alsa nakli olarak hükümet vermez. Bunun nedeni, yardımı gerek ifofiyar verip vermediğini garanti altına almaktır. Türkiye'deki Varlık Depo'larına gelen yurda mültecilerinin ofofya sonrasındaki marketlerde satıldığı henüz akıldan çıkarmıştı" diyen Aslan, "Hükümet mültecilik statüsünü vermiyor. Bunun nedeni, eğer bu statüyü tanırsa, onlara kendi dillerinde çözümler imkanı, dolayım hakkı gibi olanakları da sağlama yükümlülüğüne kalamaz. Hükümet, alkemide Kürtçe eğitim yapılmasını kabul etmemiştir. Bir bölgede 15 Kürt nüfusun artmasını da kışkırtmaktadır. Ancak her şeyin hükümetin tutumuna bağlı olarak gelişmeye de sökmeye de olabilir. Bu alandaki anlaşılabilirliği. Kamusuna" dedi.

► Çevik kuvvet amiri etkisiz kılınarak, olayın böye gövvelerini kendilerine bağlı olmaları çevik kuvvet polisinin idarelerini sürüyordu. DGM önünde, aydınlanmasa gersiken bir geyiaktı

Diyarbakır Bağımsız Belediye Başkan Adayı Refik Karakoç'un:

DEMOKRATİK BELEDİYEÇİLİK PROGRAMI

TEMEL İLKE: 1- Belediye olanaklarının çalınması yarıma çoğaltılır, demokrasiler, halka açık ve katılmaya bir fırsatı kullanılsın.

TEMEL İLKE: 2- Belediye emelleri herbe edilecekler, halkın emelleri gerçekleştirilene kadarlık için, yarıda, zamanında ve doğru olarak seretilecek edilecekler.

HEDİFELER
Nüfuslaç için Belediye çalışanların, Demokratik Kitle Örgütlerinin, Meslek Dernekleri, Meslek Odaları, Kooperatifler ve Sendikaların görüş ve önerileri de alınarak Demokratik Katılımı bir Belediyeçilik anlayışı ile uygulamaya ko-
nacaklar.

Belediyenin tüm çalışanları halka açık olacaklar. Aylık çıkarılacak bir **Belediye Gazetesi** ile çalışanlar du-
yurulacak, toplumların gelecek ele-
tiri ve önerileri bu Gazetede değere-
lendirilecekler.

Nüfuslaç içinde Belediye çalışanları sonuna kadar zorlanacak, işle-
rinin ihale usulü ile yaptırılmamasına
mimikün olduğuna kaçınılacaktır.

Halkın eğitim, sanat, folklor, sağ-
lık, konut, ulaşım ve benzeri alan-
larında sahip olan çok yönlü ve et-
kin bir belediyeçilik anlayışı öğren-
ilecekler.

1. Belediye Medisi teptanları halka
açık olacaklar.

Mahalle mahallatları ile aykır topla-
nımların belediye başkanları ile ilgili
yayın ve önerileri tarayılacaktır. Be-
lediye Başkanları halka dokun-
duran işlerini sağlamlık periyodik
toplantılar düzenlenecekler.

Bölgenin il, ilçe ve kasaba beledi-
yeleri ile işbirliği, düşünce alış-
verişini, yardımlaşma ve dayanışma-
yı özgeçen bir belediyeçilik anlayışı
yüceltme DÜĞÜ BELEDİYE-
LER BİRLİĞİ'nin örgütlenmesine

önümlük edilecekler.

Şehrinin Türkiye'de ve Dünya-
da tanıtımını sağlamak amacıyla
KARDEŞ BELEDİYELEK ağı
oluşturulacaktır.

Belediye elemanlarının KAY-
IRMA YERİNE, İHTİYAÇLAR
VE YETERLİLİK gösterilecek.

Diyarbakır şehrinin tüm sorunla-
rına hilel adamları, uzmanlar, ün-
versiteler ve ilgili meslek kuruluşla-
rı ile birlikte BİLİMSEL ÇÖZÜM-
LER üretilerler.

Şehrinin alt yapı sorunlarının
çözümünde ÇEVREDEKİ MERKE-
ZE DOĞRU bir çalışma yöntemi ile-
zenler.

Şehrin yeni tozu, yolu ve kanalı-
zasyon gibi alt yapı sorunlarının çö-
zümünde, ilgili kamu kuruluşları ile
koordinasyon sağlanacaktır.

Tarimsal ve endüstriyel yerleşim
terimlerinin korunması ve geliştirilmesi
amacıyla gerekli çalışmalar yapılaca-
kır. Belediye bünyesinde oluşturul-
acak bir **UZMANLAR KURULU** ile
üreticilerle doğrudan ve dostanma-
lık hizmeti sağlanacaktır.

Planlı gelişmeyi hedefleyen bir
Belediyeçilik anlayışı öğrenen kula-
kalar, alt yapı sorunlarının çözümünü
başlatarak TOPLU KONUT PROJELERİ
değerlendirilecek ve değeri-
lendirilecekler.

Arsa verimliliğine önünecek, topla-
nı konut inşaatları için gerekli
arazılar, uygun bedel ve ödeme ko-
şulları ile temin edilecekler.

Şehrinin planları geliştirilerek bir
konut pazarına dönüştürülecek. Be-
lediye başkanları alt yapı sorun-
larının önüne alınarak alımına yönelik
programlar oluşturulacaktır ve gere-
ktiği yerlerde, gerek bedelleri peşin
ödenerek toplanı yarıma kamulaş-
tırmaları yapılacaktır.

Şehrindeki kırık konut yetersiz-
liğinin sorununu çözümlene yar-

dımcı olmak üzere, konut sahipleri
ile kiracıların, Belediye bünyesinde
kayıtlı olanların sağlanacak bir KIR-
ALIK KONUT OFİSİ oluşturulaca-
kır.

Yeni Hicret Apartmanları facila-
rına engel olmak amacıyla, Ma-
henderis ve Mimar Odaları ile işbirli-
ği yapılacaktır, denetimler peşin ve in-
şaat aşamalarında sürekli sürdürü-
lecekler.

Belediyeçilik makine parkının ne-
rviyone ve yeni makinalarla gücün-
dürülmesi hedeflenen çalışmalar
gözetilecek, Mardinkapı'daki Asfalt
Plenti ve Konakör Şantiyesi Çevre
Kirliliğini önlemek amacıyla şehir
dışında uygun bir yere taşınacak, in-
şaatları hazır beton sağlanıp bir Be-
lemleri Tesisi kurulacaktır.

Şehrinin ulaşım sorunlarının
çözümünde TOPLU TAŞIMACILI-
ĞI geliştirilecek, taşıt yoğunluğu-
na göre oluşturulmuş bir trafik
programlanacak, gerekli alt ve üst
geçitler kısa ve uzun vadeli bir plan
dahilinde inşa edilecek, yayla-
cılarındaki elektrikli sinyalizasyon sis-
teminin işlevleri sağlanacak ve oto-
par park sorunlarına bilimsel çözümler
getirilecekler. (Yürürlük ve katli o-
tuparklar gibi)

Şehrinin Otobüs Terminali restor-
e edilecek, uzun vadede şehrinde
MODERN BİR OTOBÜS TERMI-
NALI sağlanacak edilecekler.

Şehrinin toplu taşıma ve diğer
konut sorunlarına BİLİMSEL ÇÖ-
ZÜMLER bulmak için araştırmalar
yapılacak sonuçları uygulamaya ko-
nulaçak, yeşil alanlar, park ve çocuk
bahçeleri çoğaltılacaktır.

DİCLE NEHRİ'nin ıslahı ve ne-
hirci kanyan sık suları arasında
gibi büyük çözümler düzenlenecek
gerekliyleştirilmesi amacıyla, Belediye
öncülüğünde kamuyu oluşturulacak
ve köklü çözümler için gerekli
maddi kaynaklar ve girişimlerin sağ-
lanmasına çalışılacaktır.

Şehrinin tehlikeye boyutlara ula-
şan hava kirliliğini önlemek için ge-
reklili BİLİMSEL ARAŞTIRMA-
LAR yapılacaktır. Belediyenin deneti-
minde halka temizlik, kaliteli kö-
mür sağlanacaktır.

Gerekli yerlerde UNUMU TUA-
LETLER inşa edilecekler.

Halkımızın sağlığı sorunlarına sa-
hip oldukları, hastaların değişik üre-
tilerinde edileceği bir BELEDİ-

YE HASTANESİ kurulmasına ça-
lınacak ve Tabip Odaları Birliği ile
işbirliği yapılarak KORYUKU
HEKİMLER KURUMU oluşturulaca-
kır.

Şehrinde özellikle yaz ıslahında
sıkça görülen ve ağırlıklı olarak
Hesvel Bahçeleri'de kullanılan atık
suların kaynakların buluşup ka-
ğızla hastaların ortaya çıkması
önünelemek için gerekli denetimler
alınacaktır.

Şehrinin çöplerinin toplanması
ve değerlendirilmesinde, çağdaş çö-
zümler uygulanacak, şehir çöpleri-
nin depolanmasında çevre kirlili-
ni önleyen BİLİMSEL ÇÖZÜM-
LER getirilecekler.

Spot, yolların ıslahına arac ol-
maklaçlıklar, geliştirilme beden ve
ruh sağlığı ile yeteneklerini geli-
tirmeye kavuşturulacak ve bu
amaçla gerekli olan tesisler oluşturul-
acaktır. Belediyenin mevcut yur-
tuzuna yerliyle çalışılacaktır.

Amatör sporcuların gelişmesi ve
kimselerine teşvik edilecekler.

Kir alanı gütmeyen BELEDİYE
KREŞLERİ kurularak çocuk ka-
dınların çocuklarını bakımı sağla-
nacaktır.

Yokuş ve baharın öğrencileri
YURT VE BURSA, kimseler çocuk-
lara ÇOCUK YURUŞ, eski ha-
kımla ve sakatları, olanakları ölçün-
de ve iş yollarına AŞEVE gibi sosyal
programların gerçekleştirilecektir.

Şehrin ıslahına artıma paralel ola-
rak giderik önemi kazanan ME-
ZARLIK ALANLARINIZ geliştirile-
cek ve korunacak, yokluk inşaa-
rılarının cennetlerine Belediye ola-
rak sahip çıkılacaktır.

Halka açık bir BELEDİYE KÜ-
TÜPHANESİ oluşturulacak, her
tarafı bilimsel yayın okuyucu ve
arştırmaların hizmetine sunulaca-
kır.

Üniversite öğrencileri için şehir
merkezinde bir LOKAL temin edi-
lecek, ulaşım aracı gerekçelerini
uygun düşer çıkarılacaktır.

Halkımızın dinlenişine ihtiyacı
karşılamak üzere, şehir çevresinde
MEŞİRE YERLERİ düzenlenecek-
tir.

Hizmet halkına sağlama gözetile-
cek, Belediye TANZİM SATIŞ MA-
GAZALARI, Yerleşik Sema Par-
ları, Seyahat Satış Yerleri, İhtiyaçları
tüketicilerin arzusuna karşılanacaktır.

RETİCİ PAZARLARI, temin
cadde ve sokakları ve düzenli çarşı-
larca peril peril bir Diyarbakır ya-
ratmak parolamıza olacaktır.

Şehrinde bir KÜLTÜR VE EĞİ-
TİM SAKATİ kazandırılacak ama-
çla gerekli projeler hazırlanıp uy-
gulanacak. Şehir Tiyatrosu, Beledi-
ye Sineması, Güzel Sanatlar Gale-
risi gibi kültürel ıhtiyaçların önüne
yönünde adamlar alınacak. Be-
lediyenin mevcut Döğün Salonunu
genişletilmesi ve işlevli sağlanacak,
ARASTIRMACI VE SANATCI-
LARI TEŞVİK FONU oluşturulaca-
kır, pıncıplı, alın, gümmi ve ba-
kır ilemeçli, Karacadağ Kılımları
ile keşkekli gibi yokolayın yüz
tutmuş HALK ELE ZANAATLARI
VE ZANAATKARLARI kuruma-
caktır.

Her yıl düzenlenecek KÜLTÜR
FESTİVALLERİ ile kültürel etkin-
liklerin zenginleştirilmesi hedeflene-
cektir.

Halkımızın yüzyıllardır yarattığı
tüm tarlised zenginlikleri sahip ol-
maklaçlıklar ve olanakları ölçün-
de ve iş yollarına AŞEVE gibi sosyal
programların gerçekleştirilecektir.

Dünyanın en büyük yer müze-
lerinin biri olarak kabul edilen Sü-
riye Yerleşimin TARİHİ EVLERİ,
ikna yonunla çok kimarisi ve ge-
çek belediye için önemli kura-
maya alınacak, betonlamaları ön-
lenecekler.

Türizmi özendirme programları
hazırlanacak ve şehrinde gelen tu-
ristlerin ayrılmaması amacıyla Be-
lediye bünyesinde TURİZM DİNLE-
ME VE İHTİYAÇLARI BÜROLA-
RI kurulacaktır.

Yıkılan yoksul halkın oturduğu
mahallelere yeni görülen Genelev,
KİMLİKLERİ ŞEHİR DİŞİNA o-
karılacaktır.

IRAKLI KÜRTLERİN şehrinde
de sürekli ikam halinde Belediye
olarak tüm sorunlarına sahip çıkıl-
acaktır.

Şehrinin bulvar, cadde ve so-
kak isimleri, tarih ve kültürel ze-
nginliklerini dikkate alınarak yeni-
den gözden geçirilecekler.

Belediye 1980 yılından bu ya-
na yapmayı yolaçlık, üstünleştik ve
toplama yarayan olmayan tüm uy-
gunlamalar üzerine kararlarda gide-
lecek, sorunların halkınlaştıkla-
rıyla yolları bayırlanacak ve kamu-
nu bu konusundaki gelişmelerden
bilgilendirilecektir.

Belediye Başkanı ile bugünkü ve
eski valı hakkında suç duyurusu

SUÇ DUYURUSU

Sanki: 1-Ekrem BARİŞİK, Bur-
sa Büyükşehir Belediye Başkanı.

2-Erdogan ŞAHİNÖĞÜ, Bur-
sa Valisi.

3-Zekai GÜMÜŞDİŞ, Bursa es-
ki Valisi.

Suç Tarihi: Ocak 1989 ve önceki
Suç: GÖREVİ İHMAL

Bursa Mahallatı'na bağlı 8 avukat,
açıkladığı iş yerinde yazamı tebli-
d edecek boyutlara ulaşan ve 6 ki-
şinin öldürülmesi olayı açan hava kirlili-
mi konusunda, Bursa Büyükşehir
Belediye Başkanı, Bursa'nın bugün-
kü ve eski valisi hakkında, "görevi
ihmal" gerekçesiyle suç duyurusunda
bulunmuş yazgılarımıza istedi-
ler.

Oğuz Tunçaycı, Bircan Etiler
Öğüt, Ekrem Demirtaş, M. Ali Tüzün,
Sarpçer Sarı, Ramazan Hoca, Rü-
şen Türkün ve Yeksel Özyılmaz ad-
larıyla İstanbul'da 22 Ocak 1989
günü İstanbul'da İstanbul'da
(Gazeteciler Cemiyeti)

tarafından Bursa Cumhuriyet Savcılığı-
na verilen delillerde, adı geçen
sankilerin, "yasal sorumlulukları ile
çerçeli yazamı kılıp ve kurtulmaları
uydurma karpı, sorum" çözümlerine
yönelttik ve somut önlemleri
almadıkları, gelişimini aş ya-
pınan trafik olayları karşısında da
yeni kayıtsız tavır sürdürdükleri", be-
tilirler.

Bu gibi, Ocak ay içinde,
Bursa'da 6 kişiyin ölümlüne yol açan
ve şehide korkulu yolları yavaşlama
neden olan yığın hava kirlili-
ği arasında, Vali Erdoğan Şahinöğü
"Hizmet Akademi" derken, Be-
lediye Başkanı Ekrem Barışık, iş-
bazım karpıya abartım deri sı-
rap "hava kirliliğinden kimse
olmaz" gibi açıklanarak halka ya-
yıtırmaya çalışmış, bu arada kirliliğin
nedeninin en yoğun olduğu günlerde
kenti terk etmeyi de ihmal etmemiş-
tir. Bu gibi açıklama ve yazamı
açıklamaları sorunun ana kaynağı
olarak görülmemektedir.

ÇAĞ ATLAYAN MAHALLE ORHANTEPE

Çevre, Yataklık Öküzmepe mahallisi vakitleri, so-
nununun çözümleri için bayırlanacak ANAP
1. Belediye Başkanı Ali Durmuşlu'ndan yayın
bekliyorlar. Orhantepe'de 349 inuall dikelecektir ve
bu iş için bir süre geçirmeye zaman yarılamadık-
ları, Belediye başkanının derdi sorunlara gözün
getirmiş, kendilerine yarıta verecekleri bir de-
medikler bekliyorlar.

Orhantepe mahallisi Kurbağlıdere ve Sivaklar de-
renleri arasında kalıyor; bir yamyla da Drago's a
konusu. Dere kenarında bulunan çok ilde fabrikası ile
derdi fabrikaları ve mermer atölyelerinin plâkileri
bu derdi alıyor. Çocukları oyun alanı bu dere be-
narları mahalle halkının sağlığını tehdit ediyor. Ya-
nı konusundaki işlevsizlik yüzüne halinde doğup bu
derden kaçıp gitmiyor.

Orhantepe mahallisi Kurbağlıdere ve Sivaklar de-
renleri arasında kalıyor; bir yamyla da Drago's a
konusu. Dere kenarında bulunan çok ilde fabrikası ile
derdi fabrikaları ve mermer atölyelerinin plâkileri
bu derdi alıyor. Çocukları oyun alanı bu dere be-
narları mahalle halkının sağlığını tehdit ediyor. Ya-
nı konusundaki işlevsizlik yüzüne halinde doğup bu
derden kaçıp gitmiyor.

Ortadoğunun En Güçlü Ordusuna Sahip Olan Şah Rejiminin Durduramadığı, Halkı, Humeyni Rejimi de Durduramayacaktır!

İRAN'DA SON SÖZ SÖYENMEDİ

Devrim olagan seyrini izleyebilir, derinleşmesini sürdürebilirdi. Bunun temel koşulu, birleşik ulusal cephenin kurulmasıydı. Ancak dini liderlerin egemenliği tekelinde tutma isteği; ilerici çevrelerin dağılması ve sektirliği sonucu böyle bir cephe örülemedi.

■ Ali Muhammedi (İran Tudeh Partisi Üyesi)

İçinde bulunduğumuz bu yıl ve ayda İran Devrimi 10. yılını doldurmuş oluyor. Bu vesileyle, İran Şubat Devrimi'nin öncesindeki ve sonrasında süreçlere kısa da olsa değinmek istiyorum.

Anımsanacağı gibi, İran'da Şah yönetimi komprador kapitalizmi geliştirmek amacıyla 1960'lı yılları boyunca bir takım reformları yürürlüğe koymuştu. Bu reformlarla birlikte yerli sermayenin uluslararası ilişkileri birleşme süreci hızlandı; sosyalizm üzerine bilginliği; sosyalizm İran'da yeni sosyal politik bir dönem başladı.

İran'da kapitalizmin gelişmesi, İran işçi sınıfının da nitel ve nicel olarak gelişmesini getirdi. Kapitalist ilişkilerin yaygınlaşmasıyla köylülek de yitirdi; çok sayıda toprak ve az topraklı köylü işçi sınıfına sarfına kattı. Geleneksel küçük burjuvazinin durumu sarıladı; yeni küçük burjuva katmanları ortaya çıktı. Küçük emek da yeni seçilenlere yönelik. Uluslararası ilişkiler İran ekonomisine girmesi ulusal burjuvaziye de hem ekonomik, hem de politik açıdan zararlıydı.

Yeni işçi sınıfı ve katmanları arasında ki uçurum büyümeye başladı. Bu arada ABD emperyalizminin ekonomik, politik ve askeri ağırlığı ülkede baskın hale geldi. İran'da işçi sınıfı ve halk arasında ki uzlaşmaz çelişki keskinleşti.

Devrim süreci

Devrim dalgaları işçi ve köylüler de yükseliş tavrına ulaştı.

Şubat 1979 Devrimi, milyonları katilim ile gerektirdi. İran işçi sınıfı, genel grevlerle devrimde aktif rol oynadı. Ancak hegemonyayı elinde edemedi. Halkın yanında, ulusal toprak ve topraklar köylüleri, küçük burjuvazinin, orta burjuvazinin, orta burjuvazinin ve ulusal burjuvazinin kimi kollarından politik aktif katkılar oldu.

Devrimde rol bulamayan politik hareketler işi, İran Tudeh Partisi (TTP) Halkın Federales (HFF) Halkın Mücadilleri (HAM) Ulusal Cephe (UC); Nizate Azadi (NA) ve Ayetullahlar, yani dini liderlerdi.

Devrimin ilerletimi Humeyni ve yandaşları sürdürdüler. Bulun amak işi İran'ın özel topraklarını amansızca kontrol etme. Şah rejiminin 25 yıl boyunca, ilerici örgüt rejimin azınsa terörün bir boyutu oldu. Dini liderler ise camiler ve diğ. bağışlarla halkı yönlendirdi. On yirmi küçük ve orta burjuva, köylüleri tarafından tarikat sahipleri ve ulusal burjuvazinin bir bölümü Ayetullahları destekliyordu.

► İran halkı savaşta çocuklarını bile gönderirken, devrimin demokratik kazanımlarından oldu...

Devrimin yükselişine paralel olarak, Humeyni ve yandaşları, Şah Hükümetinin devrimle, yani devrimin ana isteği doğrultusunda hareket ettiler; devrim ve sosyal adalet için gürültüydü. Bu tutumları, onların sosyal tabanlarını genişletti, milyonlarca emekçinin devrimin kazanımlarına ulaşma; onları devrimin kapısına ilgilendiren yükseltti.

Şubat 79 Devrimi, emperyalizme, Şah diktatörlüğüne-saltanatına karşı ulusal demokratik bir devrim. Devrimin başka bir özelliği de islam bir şekle sahip olmasıdır.

Devrim sonrası ilk hükümet

Devrimin zaferinden sonra kurulan hükümet, küçük burjuvazinin liberal burjuvaziye ve mollalar dek uzanan geniş bir yelpazeden oluşuyordu. İşçi sınıfı ve ilerici örgütler hükümeti onak değildi.

İleri hükümet, öncelikle devrimin derinleşmesini yitirmeye adanmıştı. Bunlardan bazıları, 52 bin ABD'li "uzman"ın ülkeden kovulması; ABD üslerinin kapatılması; CEMO'dan çıkılması; İran ve Güney Afrika ile diplomatik ilişkilerin kesilmesi, emperyalist tekelin İran petrolü üzerindeki egemenliklerinin kırılması, sanayinin yüzde 70'inin, banka ve sigorta şirketlerinin, 80'i caminin devletleştirilmesi; akşarı icretin 2.5 kat yükseltilmesi; az topraklı ve topraksız köylülerin yararına toprak reformunun hazırlanması... vs. olarak sıralanabilir.

Devrim olagan seyrini izleyebilir, derinleşmesini sürdürebilirdi. Bunun temel koşulu, birleşik ulusal cephenin kurulmasıydı. Ancak dini liderlerin egemenliği tekelinde tutma isteği; ilerici çevrelerin dağılması ve sektirliği sonucu böyle bir cephe örülemedi.

İleri hükümet, öncelikle devrimin derinleşmesini yitirmeye adanmıştı. Bunlardan bazıları, 52 bin ABD'li "uzman"ın ülkeden kovulması; ABD üslerinin kapatılması; CEMO'dan çıkılması; İran ve Güney Afrika ile diplomatik ilişkilerin kesilmesi, emperyalist tekelin İran petrolü üzerindeki egemenliklerinin kırılması, sanayinin yüzde 70'inin, banka ve sigorta şirketlerinin, 80'i caminin devletleştirilmesi; akşarı icretin 2.5 kat yükseltilmesi; az topraklı ve topraksız köylülerin yararına toprak reformunun hazırlanması... vs. olarak sıralanabilir.

Devrimin zaferinden sonra kurulan hükümet, küçük burjuvazinin liberal burjuvaziye ve mollalar dek uzanan geniş bir yelpazeden oluşuyordu. İşçi sınıfı ve ilerici örgütler hükümeti onak değildi.

İleri hükümet, öncelikle devrimin derinleşmesini yitirmeye adanmıştı. Bunlardan bazıları, 52 bin ABD'li "uzman"ın ülkeden kovulması; ABD üslerinin kapatılması; CEMO'dan çıkılması; İran ve Güney Afrika ile diplomatik ilişkilerin kesilmesi, emperyalist tekelin İran petrolü üzerindeki egemenliklerinin kırılması, sanayinin yüzde 70'inin, banka ve sigorta şirketlerinin, 80'i caminin devletleştirilmesi; akşarı icretin 2.5 kat yükseltilmesi; az topraklı ve topraksız köylülerin yararına toprak reformunun hazırlanması... vs. olarak sıralanabilir.

Devrim olagan seyrini izleyebilir, derinleşmesini sürdürebilirdi. Bunun temel koşulu, birleşik ulusal cephenin kurulmasıydı. Ancak dini liderlerin egemenliği tekelinde tutma isteği; ilerici çevrelerin dağılması ve sektirliği sonucu böyle bir cephe örülemedi.

İleri hükümet, öncelikle devrimin derinleşmesini yitirmeye adanmıştı. Bunlardan bazıları, 52 bin ABD'li "uzman"ın ülkeden kovulması; ABD üslerinin kapatılması; CEMO'dan çıkılması; İran ve Güney Afrika ile diplomatik ilişkilerin kesilmesi, emperyalist tekelin İran petrolü üzerindeki egemenliklerinin kırılması, sanayinin yüzde 70'inin, banka ve sigorta şirketlerinin, 80'i caminin devletleştirilmesi; akşarı icretin 2.5 kat yükseltilmesi; az topraklı ve topraksız köylülerin yararına toprak reformunun hazırlanması... vs. olarak sıralanabilir.

Hükümet içindeki ayrışmalar, ordu ile devrim muhalifleri arasındaki anlaşmazlıklar ve İran halkının savasına karşı büyüyen nefreti savasta derinleşmesine neden oldu. Rejim, cepheleştirdi kan banyolarından sonra BM Güvenlik Kurulunun 598 sayılı ateşkes çağrısını koşulsuz kabul etmesi acıklıydı.

Yığınlar katliamları sürüyor

Savaşın bitmesi İran Hükümetinin önüne çok sayıda gelenek yeni sorunlar koydu. Hükümet önceki dönemde olduğu gibi baskın ve halkın isteklerine karşı çözümlem gösteremiyor, gösteremez. Çünkü, İran İslam Cumhuriyeti'ni oradan kaldırılması, halkın temel isteğidir. Oysa İran İslam Cumhuriyeti bir yandan reformlarla, politik manevralarla halkı kasıtlı olarak yitirmeye çalışıyor. Her yandan da cezazirelerinde yüzlerce devrimciyi kurşuna diyor. Yüzlerce katliamın insanlarını halttan alıyor. Cezazirelerde yapılan cinayetler tank olan devrimcileri öldürmek cinayetlerini ilerletir kanlı saldırıya meydan veriyor. O yandan Humeyni yandaşları Devrim Muhafızlarını güçlendiriyor bir halk ayaklanması karşı hareketi yapıyor.

İran Devriminde son söz henüz söylenmemiştir. İran'ın son yıllardaki tarihi gösteriyor ki, İran halkı hareketi geçitli değil; çok onu durduramaz! Ortadoğunun en güçlü ordusuna sahip olan Şah Rejimi'nin durduramadığı halkı, Humeyni Rejimi de durduramayacaktır! □

ABD Kamuoyu:

İNSAN HAKLARI İHLALLERİNE DUYARLI

Amerika Birleşik Devletleri'nde İnsan Hakları Savcuları Türkiye'deki uygulamaları karşı kampanya yürütüyorlar.

Los Angeles İnsan Hakları Birliği Örgütü Başkanı avukat Michael Flack, Türkiye'deki insan hakları ihlallerini yakından izlediklerini belirttik. TBKP liderleri Haydar Kulu ve Nihat Sargın'a karşı atılan davayla ABD Kongresi İnsan Hakları Komitesi'nin gündemine alındı. Örgüt ayrıca UAO ile yakın ilişki içinde tüm politik tutukluların serbest bırakılması ve dağıtılarının tanınması yönelik bir kampanya da yürütüyor. Bu amaçla, cumhurbaşkanı, başbakan, medya bakanı ve bakanlara kart ve mektup gönderiliyor.

Ote yandan ABD Komitesi Partisi'nin yarı sıra, Devrim Komitesi Partisi'nin lideri Nasser Bakeryan'ında Haydar Kulu ve Nihat Sargın'a karşı serbest bırakılmasını isteyen bir mesajı Başbakan Özal'a gönderdiği öğrenildi.

California Başmırs Sanatlar Derneği de sanatçılar üzerinden sansür ve baskıları insanlık protestoları Türkiye'ye postallıyor. □

Paraguay

Komünist Partisi

STROESSNER ANAYASASI DEĞİŞMELİ

Paraguay Komünist Partisi, ülkedeki tüm politik tutukluların serbest bırakılması ve Stroessner Anayasası'nı değiştirilmesini istedi. PKP Merkez Komitesi Üyesi Anselmo Maydana, başkanı José María Rodríguez yaktığı açıklamada Maydana yapılacak seçimlerin muhalife yestirince baskılamaya önlemleri vermeye için önerilerini istedi. Maydana, bu seçimden önce diktatörlüğün partisi olan Colorado Partisi'nin kazanması olasılığını belirterek, Komünist Partisi ile diğer sol güçlerin serbest bırakılmasını eleştiriyor. Maydana, bununla birlikte komünistlerin sendikalar ve diğer diğer örgütlerdeki çıkarılma olanağından yararlanarak yeni ileri güçlerin birliğini pekiştirme için çaba göstererek ilerletimi kaydediyor.

O yandan başbakan 30 yıldır ilk kez izni olan yasaları gösteriyor 50 bin kişi karıştı. Gösteride seçim yasasının değiştirilmesi ve politik baskı yasalarının kaldırılması istendi. □

"İktidar ile Halklar Arasında, Devletler Olanlar Bireysel Olan Arasında
Yeni Bir Denge" Arayışında

İTALYAN KOMÜNİST PARTİSİNİN 18. KONGRESİ TOPLANIYOR

İKP'ye göre, Avrupa'da ilerlemekte olan nesnel bütünleşme süreçlerinde emekçilere zarar veren ve verecek olan uygulamaların önlenmesi, komünistlerden yeşillere, sosyal demokralara ve partizis; demokralara dek uzanan çok geniş sol güçlerin ortak mücadelesiyle olanaklı olabilir.

■ **Ağün Şenler**

"Yenilenme kongresi"

dar düğün, parti yönetiminin değişimine yol açtı. 1988 Haziran'ında topla-
nılan Alessandro Natta'nın yerine
Akkilè Okketo Genel Sekreter-
liğe seçildi.

İKP'nin gücündendirilmesi sorunu
18. kongrenin gündeminde temel yer
tutuyor. Yeni parti liderinin ko-
münizmi ve İKP Merkez Komite-
si'nin ve Merkez Kontrol Komyo-
nu'nun geliştiğini Kamm ay sonun-
da yapılan plenumda ortaya ko-
yularak, kongre öncesi belgeler par-
ti politikasını belirleme doğrultusu-
nu gösteriyor.

İKP, ülke ekonomisinin geliştiği-
mi sapıyor. Emekçilerin işi gerek-
tiği artıyor ve örneği sosyal hak-
ları sağlama beliriyor. Ama öne-
sini geliştirme sorunlarını tüm
topluma yay edilmesini eşitsizlik-
lerin varoluşunu ve bu eşitsizlik-
lerin giderek artmasını da vurguluyor.
İşsizliğin artması, dikenin günyeli-
ni aç gelişmesini sürmesi, eğitim
ve sağlık alanındaki eksiklikler, ko-
nuların, emekçilerin durumları,
kadınların ve gençlerin kari-
yeri kadınlara olgular, kongre be-
lirlediği ayrıntı bir biçimde ele al-
maktadır.

Akkilèto, "güçlü reformizm"
konseptini oluşturdukları söyle-
yor. Bunun klasik reformizmden
farklı olarak, varolan sistemin kü-
çük reformlarla geliştirilmesi ye-
timsiz demek olmadığın, "sosyal
adil, demokrasi ve ulusal güven-
lik kollarında kalkınmaya garan-
ti altına almak" olduğunu "dog-
ma"la mücadele eden, "akılcı"
gelişimi vurguluyor. Ülkedeki
politik sistemde demokratikleş-
tirmesi, devleti yönetimi ilgilil a-
zaltırken sosyal hakları güvence al-
ma ancak işlemlerin etkinleştiril-
mesi, "İktidar ile halklar arasında,
devletin önüne bir duvar anar-
da yeni bir denge" yaratılmasını sa-
vunuyor.

İKP, ulusal ve uluslararası kat-
kılarıyla yeni bağlatırklar kazan-
maya çalışıyor. Örnekle İtalya
ya Sosyalist Partisi ile birlikteler
la işbirliğine yönelirken, dışlık ko-
münizmi parti ile tartışıyor. İtali-
yan Sosyal Demokratik Partisi ile,
Fransız Sosyalist Partisi ile iş-
birlikleri geliştirirken, Avrupa so-
syalist ağırlık yeriyor. İKP'ye göre,
Avrupa'da ilerlemekte olan nesnel
bütünleşme süreçlerinde emekçilere
zarar veren ve verecek olan uygulamaların önlenmesi, komünistlerden yeşillere,
sosyal demokralara ve partizis; demokralara dek uzanan çok geniş sol güçlerin ortak mücadelesiyle olanaklı olabilir.

Dünya politikası konusunda diyalog,
işbirlikçiliğe, yumuşama fikirleri
ülkelerin mücadeleyi öngören kon-
gre belirliyor. Uluslararası plar-
formlarda İtalya'nın sesini daha gür du-
rumuna hedefliyor.

Gerek ülke içinde, gerekse ülke
dışından ileri sürülen "İKP'nin
Marksizmi terk ettiği" biçimindeki
eleştirilere karşı, Marksist teorinin
gelişimini gerçekleştirme uygun olarak
geliştirilmesi gerektiğini belirten
İKP yönetimi, sosyalizme yönelik
maddelerinin ama halkların yö-
le ifade ediyor: "Demokratik, sosyal-
izmde güten bir yıl değildi; de-
mokratik, sosyalizm yolunun kendisi-
di. Demokratik olmadan, demok-
ratik yönetim ve demokratik ilişkiler
olmadan, demokratik kurumlar bu-

lunmadan ve toplumsal yaşamın bu-
tun alanlarında demokratik geliştiril-
meden, hiçbir sosyalist kazanıma
ulaşılması mümkün değildi. Sosyaliz-
minin geliştirilmesi mümkün olma-
maz. Demokratik ilişkilerin başlan-
ması olarak ele alınabilecek hiçbir ikti-
dar alan yoktur. Demokratik kurum-
ların dışında kullanılabilecek hiçbir
hak yoktur" İtalyan komünistleri,
bu bağlamda zana da belirtiyorlar:

"Demokratizmin ve demokratik iliş-
kilerin tamlığı, sosyalizmin fikirleri-
nin katilim olmadan sağlanamaz"

İKP 18. kongresinin tartışacağı
sorunlar içinde, zamanın koşulları-
na uygun daha önce bir sosyalizm
analizinin ortaya konması da bu-
lunuyor. İKP sosyalizminin doğuş
kaldırımları, gelişmesi bir sistem
olarak analiz edilmesi karar alıyor.

Önem, hiçbir dogmayla bağlı olma-
yan ve durmadan yenilenen gerçek-
liğin analizi temininde ilerleyen, ha-
reket halinde bir süreç olarak değ-
lendirilmesi gerektiğini savunuyor.

Sosyalist ülkelerdeki yenilenmeyi
etkilendirdi bir güç kaynağı olarak
nitelendirilen İtalyan komünistleri,
"yeni Gorbaciov politikası" diye ad-
landırdıkları Sovyetler Birliği'ndeki
reformları, ama zamanda ulusla-
rarası ilişkilerin olumlu gelişme-
sinin belirleyici bileceğini öne sürüyor
işaret ediyorlar.

İKP'nin 18. kongresi, bütün
dünya komünistleri açısından dik-
kate incelemesi gereken ilginç so-
nular verebilecek nitelikte, önemli
bir politik ve ideolojik forum ola-
rak değerlendirilmekte, herhalde yan-
lış olmayacaktır. □

NOAM Barış Örgütü Üyesi Rahip Kees Koning:

KILIÇLARI ERİTİP KARASABAN YAPIN

İncil'den alınmış bu cümle iki Hollandalı barışçının son eylemlerinin belgisi. Barışçılarının özlemlerinin ve halklığının ifadesi.

■ **Sonra Ulusoy/Hollanda**

Hollandalı iki barışçı, Ko Van
Melie ve Kees Koning. Son eyle-
mleri ile hem gazetelerin hem
de radyo ve televizyonun birinci ha-
berlerinde yer aldılar.

Ko Van Melie bir doktor, tokolo-
giz. Kees Koning ise evli bir
Hollanda ordusunda rahip olarak görev
yapıyor. Her ikisi de **NOAM** (De
North Atlantic Treaty Organization)
adlı barış örgütünün üyesi.

Ko ve Kees 1 Ocak 1989 günü,
pek çok kışın yalpas geçişinin
yorgunluğuyla yeni yolda giriş
yapmışlardı. Hollanda'nın **Worms-
drecht** askeri üssüne girerek, bur-
daki iki jet uçağını balatarla bir-
likte duruma getirdiler. Uçakların
uzağı boyadılar, yazılar yazdılar ve
sekerikler lastiklerini patlattılar.
Uçakların birinin üstünde "Tür-
kiye silah satımı durdurulsun" ya-
zıldı.

Neden Türkiye?

Worms'de üstünde 60 adet **Nİ-
5** jet uçak, NATO üyesi olan **Hol-
land** jetleri, bir başka NATO üyesi-

ne, "yoksul" Türkiye'ye gönderil-
mek üzere bekletiliyor.

Ko ve Kees, Türkiye'ye gönderil-
mek olan bu uçakları "İnsan hakları
gelişimi için bir ülke askeri
yardım yapılamaması ve bu uçak-
ları Kıbrıs bombalamakla kullan-
labileceği" düşüncesiyle uçakları
tarafı eylemleri giriştiler. **Trouw** ga-
zetesinde konuya ilişkin bir ma-
kale şöyle diyor: "Türkiye, Ezer,
Türkiye, NATO ülkesi, binlerce in-
sanın yaşamı tehdit ediyor. öldürü-
lmiş ve hiçbir mahkeme olmaksızın
hapse tutulmuş bir ülke."

Türkiye. Geçmişte ekle ül-
de hapishanelerinden 250 bin kişi
politik tutsakların geçtiği ülke. Belli ki
bu jetler NATO tarafından savun-
ma bu demokrasinin (?) koruması
işin kullanılmak. Belli ki bu jetler,
Kıbrıs bombalamakla kullanıla-
cak. İste, Kees ve Ko, gözetil bir sit-
gen bile olsa, buna atakları kaldı-
lar.

Birde olsa cezayı indirdi

Ko ve Kees, eylemlerinde sonra
yıldızlar ve bu halkların "İnho-
t" jetleri" uçaklarında dava aç-
tı. Savaş her iki kişi için de 10 ay ha-

pis cezası istiyor. Duruşma, çeşitli
kentlerden gelen barışçıların katılı-
mıyla yığılmış bir barış eylemi do-
nuştu. Kees mahkemenin savunma-
sında: "Dünya'daki sorunların en
önemli nedenlerinden biri silahlan-
madır. Bugün, her üç saniyede bir
çok sayıda insan hayatını kay-
bediyor. Yine aynı üç saniyede bir
sosyalist ülkelerde silahlanma işi harca-
nan para 150 bin Hollanda Flori-
di" diyerek eyleminin gerekçe-
si belirtti. Harç tutuklukla hallo-
rinin devam işi yaşıyor bir neden
olduğunu belirtmek taleplerine ka-
rar verdi.

Satış durdurulsun!

Ko ve Kees uçak satımını dur-
durmasını işin eylemlerine Parlamen-
to binasındaki açık grevle devam
ediyorlar. Yazın değiller, barış gün-
lerinden değil bir destek görüyorlar.
Eski askeri rahip Kees eylemleri-
nin halklığını şöyle anlatıyor: "İn-
ci'de 'kılıçları eritip onlardan ka-
zasaban yapın' diye yazar... Günü-
müzde kimsenin silah üretme hak-
kı olmasın. Yeni kende, dünyamız
savaş veriyorlar haklımı gören
bir kimsenin kysla ben, bu silahla-
rı ortadan kaldırmakla bilecece kez
daha haklıym!" □

İKP İtalya'nın ikinci büyük par-
tisi. 18 Mart 1989 tarihleri
arasında Roma'da toplanacak olan 18.
part kongresi böyle adlandı-
yor. Kongrenin, İtalyan komünist-
lerini uzun süreden beri içinde bu-
lunduğu nor dönenin geride bırak-
ması için cesareti kararlar alması,
İKP'nin tarihsel gelişiminde önem-
li bir aşamada dönüştürülmesi
amaçlarını, Kongrenin önemli, ya-
nıca İtalya'nın ulusal sorunları içi-
nde kalıyor, uluslararası boyutlar
taşıyor.

İKP, dünyanın sosyalist olmayan
bölümündeki en büyük komünist
parti durumunda. 1.5 milyona yak-
kın üyesi var. Bu sayı, kapitalist ül-
kelerdeki komünistlerin üye bırı do-
layında. Ama İKP'nin üyesi, ya-
nıca onun sayısal gücüne ölçüle-
mez. 68 yıllık mücadele tarihinde,
Gramsci gibi, Togliatti gibi, Berli-
ngar gibi önderleri yetiştirmiş olan
İKP devletleri yeni teorik anlayışlar
içine girerken, kendine özgü yakla-
şım geliştirmesiyle saygı duyul-
maya hak kazanmış bir parti.

İKP İtalya'nın ikinci büyük par-
tisi. 18 Mart 1989 tarihleri
arasında Roma'da toplanacak olan 18.
part kongresi böyle adlandı-
yor. Kongrenin, İtalyan komünist-
lerini uzun süreden beri içinde bu-
lunduğu nor dönenin geride bırak-
ması için cesareti kararlar alması,
İKP'nin tarihsel gelişiminde önem-
li bir aşamada dönüştürülmesi
amaçlarını, Kongrenin önemli, ya-
nıca İtalya'nın ulusal sorunları içi-
nde kalıyor, uluslararası boyutlar
taşıyor.

Türkiye-Yunanistan ilişkilerine bir önsöz...

ÖNCE DERS KİTAPLARI

Herkül Millas: "Araştırınca gördüm ki, Türkiye'de istiklal savaşını başlatan kitaplarda şöyle yazıyor: Mustafa Kemal düşmanı denize dükti... Yani kelime düşman, Yunanlı değil... Ama sonradan ne oluyor, 'kahpe Yunan', 'alçak Türk' tanınları giriyor kitaplara."

► Herkül Millas: "Ve bu iş ilkökuldan başlıyor, sürüyor, sürüyor, askerlerken öğrendim marşları nektayıyor."

■ Serhat Bayan

Bir öğleden sonra, Herkül Millas'a karşı karşıya, başlangıçta "dayalığı" gibi, giderek, bir öğretmen-öğrenci gibi konuştuk. O, Abdül İpekçi (ödüllerini Çin Türkiye'ye gelen Yunanlılara çevirmişlik ya yapıyor. Sonradan da birkaç gününü eski kentine ayırmış. Dostlarıyla görüşüyor, geziyor, kitap topluyor. Ayrıca baskıda olan iki kitabının durumunu da öğreniyor).

Millas, 1940'da Ankara'da doğmuş. 1977'de Atina'ya taşınmış. Kadıköy'de yaşamış. Eski adıyla Robert Kolef'den İsmail Mahmedisi olarak meşhur olmuş. Atınlıdır birincilikleri var... Kısaca "bizden" biri. Ama Atina'da da, herhalde en az o kadar "onlardan" biri. Kendisi bunu hiç önemsemiyor, "dillerin birini için hiç önemli yok", diyor.

Konuşmaya, daha doğrusu sorulara, "Türk-Yunan sorunu iktidarların değişiminde çözülmüştür" diye başlıyor. Ona göre sorun rejimle ilgili değil. "Fransızlar Almanya alanındaki sorunu nasıl çözdüler", diyor, "burjuvazinin bu sorunu çözümünün dışında hiç bir engel yok, pekçok şey halledilebilir". Biraz duraksıyor, "aslında bu iş ilkökuldan bu kadar güzel olmadık değil, 1952'de NATO'ya girilince, belki de karşı taraf karşı olma noktasından, iki taraf gayet iyi ilişkiler geliştirmişti. Hatırlıyorum, o zaman iki tarafta da okulları adı Türk okulu, Yunan okulu falan. İstanbul'da papazlar topluca cimbizlemleri yapıyorlar. Kral gelmişinde ölene bayraklar salınıyor. Yani böyle bir ortam da, sonra 6 Eylül'de de yapılanı aynı insandırı. Kısacası sorunu yönetimler istediklerinde"

"Yani diye açmaya çalışıyorum, iktidarların bu juvayrından işlere girmesine kalmadan da iki taraf dostluk geliştirebilir. 'Evet, aslında bu, iki tarafın burjuva sınıfının için birbirinden çok daha tenis edilmiş birer olma gerek'."

O halde, böyle bir gelişmeye engel olan nedir?

Duraksamak üzere yanılıyor, "on yıllardır okullar, insanlara bebediklerinden başlayarak ayrılan düş-

manlık gödülleri" Hemen ekliyor, "on yıllardır okullar bugünden yarına çok değişti."

Ne mi konuya geçmiştik? Herkül Millas, birkaç yıldır her iki ülkede de çeşitli derin ve gazetelede bir konuşma yapıyor: Okul kitaplarının değiştirilmesi. Bu çalışmalar, bugünlere Türkiye'de yayınlanmış olan, "Türk-Yunan İhtilafı: Bir Önsöz, Terceme Dilin Karsı" başlıklı kitlaohda tozlenmiştir. Kitap sonunda Yunanistan'da da yayınlanmış. Yani Herkül Millas, uzun yılların alan ve kuşkusuz artık hiç tartışması uzmanı olduğu konunun temelini okul kitaplarına dayıyor. Öncelikle de ilkökul kitaplarına. "Araştırınca gördüm ki, Türkiye'de istiklal savaşını başlatan kitaplarda şöyle yazıyor: Mustafa Kemal düşmanı denize dükti, alçak Yunan, 'alçak Türk' tanınları giriyor kitaplara. Ve bu iş ilkökuldan başlıyor, sürüyor, sürüyor, askerlerken öğrendim marşları nektayıyor. Artık bu insandan sen dostluk bekle, barışı duyulur bekle"

Peki, bu doğrudur çalışmalar başladık galiba, ama bilinen sorunlar engel oluyor. Örneğin Bir Trakya'daki okullar falan. Nasıl olur ki? İşte konuya buraya gelince diyor Millas, "sorunun içinde çıkılmaz. Çünkü gidilir, konuşulur, bir taraf, 'yaman çakım, ama ohtar şunu yap' der, diğere, 'diğere, 'yaman çakım da, ohtar şunu yap'ına bu yapıldı' der. Ve bu işin sonu gelmez. O nedenle de, ders kitapları sorunu başka hiçbirşeye bağlanmadan, 'karpıklıkla' ötesi görüleninde çözümlenmelidir"

Artık konuya sonlarına gelmiş, peki, her iki tarafın sol güçleri ne yapıyor, neyi önemliyor, kimleri? "Ben Yunan sol, Türk sol gibi kavramları pek benimsemişim. Sol pek çok gruba belirleniyor. Ve birbirinin yaklaşımları da farklı oluyor.

Yunanistan'da PASOK dışında, ki PASOK da kendisini sol derin niyetli, pek çok grup var ve bunların bir kısmı soruna oldukça önem veriyor. YKP, dikkat etmem zorunda olduğu daluho içinde olaya cternasyonalistçe yaklaşıyor. Benim izlediğim kadaryla çoğu ana derin görüşe pakşan söderli olmadı. Ne önemli, öncelikle büyük ve genelini özetler dağılmışlar.

Çünkü bir farkında olundumdan tenisi görüşle şım duruma düşülebiliyor, böyle düşünmede. Çünkü, 'karpıklık' sorunu seni de etkiliyor. Bençe bugünden yapılmak, mütevazi görünüşleriyle uğramak. Sonra, 'duraksıyor, 'sonra, herhalde önem soruna kerkası kiçe değil daha sonraya gelir ama, Türkiye'nin ilkökul konularını daraltmam."

Peki kiçe öce ne geli? "Tabii ki, ders kitapları". Burada bir gazete hacmi içinde Herkül Millas'a bir saatı bulan bir konuşmanın küçük bir kesiti ve özet verilebilir. Ama kitabı, hazırladığı yeni kitapları, yazıları, çalışmaları, her iki yanda da barışçıl güçler için tartışması defterde olan Herkül Millas'ın öğrendiklerini son cümle özetliyor: "Tabii ki, ders kitapları." □

NAZIM'LA SÖYLEŞİ

Vera Tulyakova Hikmet

NAZIMLA SÖYLEŞİ

Vera Tulyakova Hikmet, Türkçe: Atıf Behramoğlu, Cem Yayınevi, 1989

Bizim eyküzüm şimdi Nazım. Senin yazdığın şimdi baki. Seni doğum ilkenim önde saygıya çıklerik, inayamımı ki, büyük insanlık geleceği doğru taşıyıp götürecektir seni. Muhtol, Nazım Hikmet!" diyor Vera. Veratın Nazım ile ilgili anıları geniş kitlaoh uzun yıllar Sovyetler'de yaşamına izin verilmemişti. Veratın ağıbıyula, Nazım'ın yaşantısının bir kesitine tanık oluyoruz. □

KEŞİK BİR BAŞ

IRIS MURDOCH

Iris Murdoch, Türkçe: Sıfat Karakoğlu, Ayvazı Yayınevi, 1989

MARKS, FREUD VE

GÜNLÜK HAYATIN ELEŞTİRİSİ

Bruce Brown, Türkçe: Yavuz Alogos, Ayvazı Yayınevi, 1989

1973'ten itibaren, Bruce Brown, "devrimci sosyal düşünce"nin kuram ve uygulamalarını arlık gelecek Marksizmin farklı cinsleri vardığını iddia etmeye de çalışan sınıfların örgütlenmelerine kavuşma yolunda verdikleri macraelerle sınırlanmamış olan" diyor. Marksizmi gündelik hayatın bir eleştirisi olarak yeniden "kurmaya" yökelen yazar, Fromm, Marcuse, Horkheimer, Lukacs ve Habermas gibi farklı düşüncülerin görüşlerini de sergileyor. □

DEFTER

DEFTER

Mehmet Yılmaz, Şubat-Mart, 1989

Edebiyat, tarih, politika ve felsefe ile konuların içeren ve iki ayda bir yayınlanan Defter daha önce seçki biçiminde çıkıyordu. Şimdi

Iris Murdoch çağdaş İngiliz edebiyatında en derin yazarları arasında. Fikret incelerim, roman, öykü, deneme türlerinde üstün verimlik. Birçok yapıtı da dilimize çevrilmiştir. Kesik Bir Baş, yazarı 1961'de yayınlanmış, varoluşçu bir tarzla yazılmış romandır. Murdoch, yarımadı, felsefi öğretileri, politikaları, bir poliyer romanı geliştirmiş "bedilik kuramı"nu inkerer olarak, mizahı bir dille "ahlak" kavramını tartışıyor. □

Marks, Freud ve

GÜNLÜK HAYATIN ELEŞTİRİSİ

Bruce Brown, Türkçe: Yavuz Alogos, Ayvazı Yayınevi, 1989

yine iki ayık, ama dergi biçiminde yayınlanıyor. Şubat-Mart sayısında, kitle kültürü ve popüler kültür kavramlarını inderim Mehmet Abla'nın "Kültürün Değeri" başlıklı yazısı sorunu yeni bir tartışmaya boyutu getiriyor. Benzer bir yanda, yazın ve iletişim üzerinde duruluyor. Tomsis Uyar'ın, "Mavi Kan Kökusu" adlı hikayesi, İhsan Gökbel'in "İkizlerin Sığıbı" başlıklı inderimesi, Hakkı Aktın'ın, Seyhan Erözçelik'in Orhan Alkan'ın şirleri de, diğer bir ve yazarlarla birlikte bu sayının önderleri arasında. □

KUM ÇOCUK

Şahar Ben Jelloun, Türkçe: Nefi İpek, Cem Yayınevi, 1989

Daha önce, Şahar Ben Jelloun'un Düşünce adlı kitabını yine bu sınıflarda duyurmştuk. Kum Çocuk, öğün çocuk olmanın bir boyutunu in kıyık konuları bir öğün çocukluğun bir önderimlerinin ve onun bir erkek gibi yetişmesini anlatır. Jelloun, yer yer erotik boyutlara ulaşıp, remanlık, lirik ve gizemli bir anlatımla kaleme almış. Roman aynı zamanda, Kuveyt Afrika toplumunun gelecekte din ve ahlak anlayışının bir eleştirisi. □

adımlar

MERCEK

Hazırlayan: Seçkin Cömert

Başkentte, gece sokağa çıkma yasağı mı var?

Dr. Ahmet Maviş, NÜSHED'e Yürütme Kurulu üyesi, Ankara'da Yüksek İhtisas Hastanesi Röntgen Bölümü'nde çalışıyor. Genç gece Antikabir çevresindeki Yücecepe'de Renault marka bir polis otosu yolunu kesil. Polisler, Ahmet Maviş'in cantasında "bomba" olduğunu öne sürerek, araba yapraklarını stildiler.

Genç doktorun cantasında tabii

ki "bomba" filan yoktu ama, polisler daha becerini buldular: Kılıf! Aynı gün bir kitabevinden satın alınan Uzun Mümin'e'nin Bir Uzun Yürüyüş kitabıyla, Yeni Adım ve Gelenek dergilerinin Satış sayıları cantada geçen polisler, hoş anı dolu tutumunu sergiledi. "Bomba" yasağı olanla, seni Emniyet'e götürceği" dediler.

Dr. Maviş'in karpı çıkışı para el-medi. Birlikte gittikleri Emniyet Genel Müdürlüğü'nde Azaylı İrribat Şubesi topu Siyasi Şube'ye attı. Siyasi Şube'deki nöbetçi komiser de, Maviş'i getiren polisleri kışkırttı: "Bu iş hızı öldürdünüz. Arkak her geleni birze getirmeyeceksiniz, durum değişti. Basın Bürosu'na götürünüz."

Basın Bürosu'na gidildi. Ambulans polislerin çıktığı ve üzerinde

"sağıgı fiği" de bulunan yayımları "yasağın" içerisinde bulunmadığı" saptandı.

Bu durumda yapılacak iş, hem Dr. Maviş'i salıvermekti, değil mi? Hayır! Ya aranızıortal.

Bağlı olduğu ilin nüfus idaresine sorulması gerekiyordu, soruluyor. Ama, bütün işin de gece doktorunu o geceyi "nezarethane"de geçirmesi gerekiyordu. Nüfus idaresinden yanıtı gelene kadar da, 12 saatlik gözaltı süresi geçiyor.

Ahmet Maviş, bu tatarlı olaydan yakasını kurtarmasın, Oza'nın "sağ alayan Türkiye"nine borcu. Emniyet çıktığı buluşmaya, telefaki gibi araçlarla donatılmış olmalıydı, herhalde Dr. Maviş nüfus kapıdan gelmesi için Ankara Emniyet Sarayı'nın soğuk nezarehanesinde daha çok bekledi... □

Fotoğraf: Sedat Tosunoğlu, İFAK

Estremaduralı çocuklar yelkenayak yürüyor. Kunduralarını kim aldı?

Yağmur yağar yukularına, yemelerine. Evlerini kim yıkı?

Sıcakla da, soğukla da hastalanıyor. Elibiselerini kim yırttı?

Bilmezler: adlarını gökteki yıldızların. Okullarını kim kapadı?

Rafael ALBERTI

Yerel seçim ironisi

Yerel seçimler yaklaşırken, Belediyeler başkan adayları arasındakı tartışma da ılıgı, boyutları katmanca sürüyor. Adayların kimi iki gün içinde gericilerde, komşuları iligil olarak yapıları paneller ve çeşitli toplantılarda hem de anda ortaya çıkan ironik okültiyeleri ancak buralı basına yansıyor. Bu okültiyelerin birkaçı da bidden...

Kim Anlat?

ANAP'ın ünlü İstanbul Anadok Bekediyeli Başkan Adayı Bedrettin Dahan, siyasal muarızı SHP adayı Prof. Nurettin Sözen için, "O doktor, ne anılar bu işlerden?" demiş.

Nurettin Sözen harırcıya, altı kalıncıya: "O da işyerlerinde elektrik tekniğini öğütü. Oysa ben kulak, burun, boğaz doktoruyum... Yani, görülmü, koku, pis hava konusunda uzmanım!"

Bu da Hırsızlık

Konumuz yine Nurettin Sözen. Dahan'ın ünlü İstanbul yukuları tuttu konusuyor. Tarabası, sayıları'nı çevreye duvarlat, eski eserler bir garip kent planlanışında kim yakıtı giderken, Sözen dayınamıyor:

"Anılarımız kaldırılır" diyor, "Artık aders bile bulamaz hale geldik. Üç yıl önce geldiğin yer artık bulunmuyor."

Boğaziçi Hasta...

Mülkiyeller Birliği'nin 4 Şubat'ta düzenlediği "Metropol Belediyeler, Sorunları ve Çözümleri" konulu panelinin konuşmacılarından, Orman Fakültesi Öğretim üyesi ve hava emniyetini anıtların dahi başkanı Prof. Dr. Selman Uda'nın İstanbul Boğazı'nın simdiiki durumuna yorumlayış oldukça "tebiki".

"Boğaziçi güzel bir genç kız. Ama bu güzel genç kız hasta. Bu genç kızın bir an önce hastaneye kaldırılması gerekir. Dahan hocası, ulup kısıfıro getiriyor!"

Bakırköy'de Çare

İstanbul'un Bakırköy ilçesi belediye başkan adaylarının ilk bu sırada gelenlerinin mesleğinin doktorluk olması ilgi çekiyor.

ANAP adayı doktor Naci Ekşi, SHP adayı doktor Yıldırım Akse ve DYP adayı doktor Erdem Yılmaz.

Bu ilçec rastlantı katrısında böyle soruluyor:

"Bakırköylüler çok mu hasta?"

TORBA

İşimiz iş

Ozal, Rutvan'a götürüldü. "İşimiz Allah'a kaldı" derken, Başbakan "SEYFAN"ı seçtiyor.

Şuç duyurusu

ANAP çıkartıyor. Mesicinin geçen kanunların çoğu, Anayasa Mahkemesi'nden dönmüyor. ANAP çıkartmadık, Anayasa'yı tebedil, tayıye ve iligya kalkıyor. □

Sıra kimde

TRT toplantıydı. Wünlüda böyle bir haber duyurması şüphesiz, Yayımlar üzerindeki baskılar, okuyucuların böyle gidersen, tek haber kaynağı TRT kalıcak ve sıra öne geçecek. □

Ahmet Zifent

100 Drahmi'lik Davos ruhu

"Davos ruhu"yla tanımlı ilk yıl geçti. Gelin görün ki, iki ilde merkezde kanunların bu ruhan Tı Arzeder Bankası'nın kapısından içeri sokulmadığı anlaşıyor. Böyle söylemiz nereden şu:

İki adet 100 Yüan Drahmi Marka Bankası'nı gösterdiğinde Türk

Lirası'na çevirilen, 5000 Drahmi "Merkez Bankası"nda öreğil olmadık" gerekçesiyle, Türk Lirası'na çeviriliyor. Bu olay geçtiğimiz günlerde yaşandı.

Anlaşılan Merkez Bankası, iki ilde aramızdaki ekonomik canlanmayı 100 Drahmi'lik banknotlarla sınır tutuyor.

Konkoca ilkesini Merkez Bankası'nda bulunuyorsa 5000 Drahmi öreğil bir sayfaflarında ilgililere bir kez daha göstermek istiyorlar. □ MG.

"Teröristleri" kim cesaretlendiriyor?

Gride beşatışınayın yılın son gününde, Salıncık'ta Çeşme'deki siyasi tutuklanma saldırısı. "E" ve "F" bölgelemleri tutuklandı, demir çubuklar, kalarlar ve coplarla yutulandı. Görevliler tarafından, loğutlara gaz bombası atıldığı söylenildi. Salıncık'da da bu tür olaylar. Çeşme ve Tokilefisi Genel Müdürü İbrahim Yücel, Adalar Kızıllığı adını yapı: a) aktarılmada şöyle diyor:

"Cumhurbaşkanı'nın TCK'nın 141 ve 142. maddelerinin kaldırılması, tebedilinin sonuna kadar, iden ozalanın kanunlarında okutulması örneği beynaları, demokratikleşme yolunda ilikimizin adıyla mesaf, devlet dışmanları, örgütleri, kederli teröristleri cesaretlendiriyor."

Yeni İlhan Yücel, iligiliyi bilimsin, Cumhurbaşkanı Ereren', "teröristleri yürekledirirle" suçluyor. "İmadi DGM tavassatı" Genel Müdürün be aklamaması "uç duyurusu" kabul, edilecek gerekli soruşturması yapılmak mı, mırak ediliyor? A.A.

"Azınlık, geri kalan her şeyi elde etmiş olduğu için gereksizdir. Tanrı'yı, coşunluk ise hiçbir şeyi olmadığı için."

Leo Tolstoy